

Bevezető*

KISS Éva

Az MTA Kolloidkémiai Munkabizottsága az elsők között jött létre az MTA Kémiai Tudományok Osztálya munkabizottsági hálózatában. Programja az interdiszciplináris kutatási terület művelőinek összefogása, mely lehetővé teszi a különböző kutatóhelyek eredményeinek egy szűkebb, de operatív szakmai bizottságban történő érdemi diszkusszióját. 1966. március 23-án alakult meg Wolfram Ervin vezetésével a Kolloidkémiai Munkabizottság az MTA Képes termében, Budapesten. Az alapító szerint feladata a területtel kapcsolatos alapkutatások és az alkalmazott kutatások fő irányainak kijelölése, koordinálása és ellenőrzése.

Az alapító tagok:

Bozzay József	Budapesti Műszaki Egyetem Szerves Kémiai Technológiai Tanszék
Czuppon Alfréd	MTA Központi Szerkezeti Kutató Laboratórium
Fejes Pál	MTA Központi Kémiai Kutató Intézet
Hardy Gyula	Műanyagipari Kutató Intézet
Horkay Ferenc	Lakk- és Festékipari Kutató Laboratórium
Imre Lajos	Kossuth Lajos Tudományegyetem Fizikai-Kémiai Tanszék
Kabai János	Eötvös Loránd Tudományegyetem Kolloidkémiai Tanszék
Kalló Dénes	MTA Központi Kémiai Kutató Intézet
Kovács Lajos	Lakk- és Festékipari Kutató Laboratórium
Lengyel Pál	Papíripari Kutató Intézet
Mádi István	Kossuth Lajos Tudományegyetem Fizikai-Kémiai Tanszék
Nagy Ferenc	MTA Központi Kémiai Kutató Intézet
Nagy Lajos György	Budapesti Műszaki Egyetem Fizikai-Kémiai Tanszék
Péter Ferenc	Festékipari Kutató Intézet
Rohrsetzer Sándor	Eötvös Loránd Tudományegyetem Kolloidkémiai Tanszék
Rusznák István	Textilipari Kutató Intézet
Schay Géza	MTA Központi Kémiai Kutató Intézet
Szántó Ferenc	József Attila Tudományegyetem Kolloidkémiai Laboratórium
Székrenyesy Tamás	Budapesti Műszaki Egyetem Fizikai-Kémiai Tanszék
Ször Péter	Gumiipari Kutató Intézet
Tüdős Ferenc	MTA Központi Kémiai Kutató Intézet
Udvarhelyi Katalin	Eötvös Loránd Tudományegyetem Kolloidkémiai Tanszék
Várkonyi Bernát	József Attila Tudományegyetem Kolloidkémiai Laboratórium
Wolfram Ervin	Eötvös Loránd Tudományegyetem Kolloidkémiai Tanszék, a Munkabizottság elnöke

A tagok névsorából tükröződik a szándék, a hazai kolloidikai kutatás kiemelkedő művelőinek és az ipar oldaláról a kutatási eredmények leginkább érdekelt felhasználóinak közösségét kialakítani, és így elősegíteni a párbeszédet, az igények megismerését, az együttműködést. Ebből előnye származik mind a kutatásnak, mind az egyetemi oktatásnak, valamint az utánpótlás nevelése és a gyakorlati hasznosítás révén az iparnak is.

Az elmúlt 50 évet ebben a szellemben a folyamatos tevékenység jellemezte. A Munkabizottság Wolfram Ervint követő elnökei fenntartották a frissességet és azt a folyamatosságot, ami lehetővé tette a kutatók kibontakozását, a fiatalok beilleszkedését a kutatás közegébe. Ez az a fórum, ahol kolloidika, nanotudomány, anyagtudomány művelői a leginkább közös nyelvet beszélnek, a legjobban megérthetik egymást, és érdemi vitákban járulhatnak hozzá az előrelépéshez.

	ELNÖK	TITKÁR
1966-1973	Wolfram Ervin	Kabai János
1973-1985	Wolfram Ervin	Székrenyesy Tamás
1985-1989	Szántó Ferenc	Zrínyi Miklós
1990-1993	Dékány Imre	Zrínyi Miklós
1993-2005	Dékány Imre	László Krisztina 2003-ig
2005-2013	Tombác Etelka	Filipcsei Genovéva 2004-től
2013-2015	Zrínyi Miklós	Filipcsei Genovéva
2015-	Kiss Éva	Filipcsei Genovéva

* Megjelent Az MTA Kolloidkémiai Munkabizottságának 50 éve: 1966-2016 című kiadványban, (szerk.: Kiss É.) Budapest, 2016.

A Munkabizottság valódi tudományos műhely volt, mely a meglévő kapacitásokat integrálta, információcserét biztosított a hazai kutatóbázisok közötti kapcsolatok fenntartása és a külföldi kutatók meghívása céljából. A rendszeres munkabizottsági ülések (évente általában 2) alkalmat teremtettek a legfrissebb kutatási eredmények bemutatására, megvitatására, a fiatalok bemutatkozására, kandidátusi, doktori, PhD disszertációk elővédésére. Számos alkalommal tartottak előadást külföldi vendégek a Munkabizottság szervezésében.

Nem sokkal a megalakulás után, a Munkabizottság 1971-ben rendezte Mátrafüreden az első Kolloidkémiai Konferenciát. 1975-ben IUPAC nemzetközi kolloidikai konferencia szervezésére vállalkozott (*International Conference on Colloid and Surface Science*), ami sikeres elindítója lett a kolloidikai világ konferenciák sorának, és a Nemzetközi Kolloidikai Szövetség (IACIS) megalakulásának. A hagyományt folytatva a Munkabizottság 3-4 évenként nemzetközi részvételű Kolloidkémiai Konferenciát szervez Magyarországon a Magyar Kémikusok Egyesülete Kolloidkémiai és Nanotechnológiai szakosztályával együttműködve.

A kiemelkedő kutatói teljesítményt, valamint a tudományterület elismertségét jelzi, hogy Wolfram Ervin 1982-ben, Dékány Imre 2001-ben, később Lakatos István, Zrínyi Miklós, Iván Béla, illetve Kaptay György lettek akadémikusok, akik meghatározó tagjai, illetve volt tagjai a Munkabizottságnak.

Az elmúlt 50 év tevékenységét *Az MTA Kolloidkémiai Munkabizottságának 50 éve: 1966-2016* című kötetben összegeztük, mely tartalmazza az elmúlt időszak munkabizottsági üléseinek tudományos programját, valamint 24 fiatal kolloidikus jelenlegi munkájának összefoglalóját. A *Magyar Kémiai Folyóirat* különszáma a jubileumi ülésen elhangzott előadások írásos formáját bemutatva áttekintést ad a kutatói közösségek legfontosabb tevékenységéről, eredményeiről.

Remélem ez az összeállítás nem lezárás, inkább a sikeres folytatás ígérete a következő 50 évre.

Budapest, 2018. január 13.

Kiss Éva